

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551
www.hnb.hr

23. prosinca 2022.

Priopćenje o nastavku primjene stope zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik u visini od 1,5%

Na osnovi analize strukturnih ranjivosti i sistemskih rizika u domaćem gospodarstvu, s ciljem redovnoga dvogodišnjeg preispitivanja visine zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik, Hrvatska narodna banka zadržala je stopu toga zaštitnog sloja kapitala na razini od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Hrvatska narodna banka obvezu održavanja zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik u visini od 1,5% ukupne izloženosti rizicima propisala je Odlukom o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik iz prosinca 2020. ("Narodne novine", br. 144/2020.) na temelju članka 129. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015., 15/2018., 70/2019., 47/2020. i 146/2020.; u nastavku teksta: Zakon). Kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj dužne su taj zaštitni sloj održavati na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi, a ta se obveza u skladu s člankom 131. Zakona preispituje najmanje jednom u dvije godine. U skladu s člankom 132. Zakona Hrvatska narodna banka može samostalno odrediti stopu zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik za bilo koju skupinu ili podskupinu izloženosti iz članka 131. stavka 1. Zakona do visine kombinirane stope zaštitnog sloja od 3%, a uz prethodno pozitivno mišljenje odnosno odobrenje Europske komisije ta stopa može biti i do 5%, odnosno iznad 5%.

Strukturne neravnoteže i izloženosti sistemskom riziku u protekle su se dvije godine zadržale na umjereno povišenoj razini. Nakon što se gospodarska aktivnost brzo oporavila od poremećaja izazvanog pandemijom koronavirusa, u ovoj su se godini pogoršali gospodarski izgledi zbog rastuće geopolitičke nesigurnosti, poskupljenja energenata i sirovina koje su dodatno povisile inflaciju te rasta troškova zaduživanja. Među strukturnim ranjivostima domaćega gospodarstva, koje je kao malo i otvoreno gospodarstvo izrazito podložno prelijevanju utjecaja iz međunarodnog okružja, posebno se ističu razmjerno visoka razina javnog duga, visoka izloženost bankarskog sektora državi te i dalje prisutne neravnoteže na tržištu rada u obliku vrlo niske stope participacije radne snage i nepovoljnih demografskih i migracijskih trendova koji ograničavaju potencijal gospodarskog rasta. Ulazak Hrvatske u europodručje početkom 2023. smanjit će strukturne ranjivosti povezane s valutnim rizikom, no ti se rizici ni dosad nisu uzimali u obzir pri kalibraciji ovoga zaštitnog sloja.

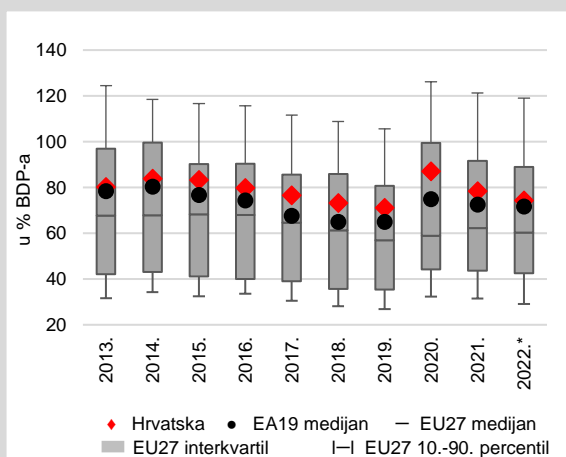
Razina javnog duga, koja je tijekom prve godine pandemije koronavirusa naglo porasla, od 2021. postupno se smanjuje, ali i dalje je nešto viša od medijalne vrijednosti država članica europodručja i cijele Europske unije (Slika 1.), što s razmjerno visokom premijom za rizik hrvatsko gospodarstvo čini iznimno osjetljivim na izgledno daljnje pooštavanje globalnih uvjeta financiranja. Dodatno opterećenje za javni dug moglo bi proizići iz fiskalnih potpora usmjerenih na ublažavanje učinaka energetske krize i inflacije. Pritom je izloženost banaka prema državi kontinuirano visoka, a trenutačno oko petine ukupne imovine bankarskog

sektora predstavlja izloženosti prema državi, što je među najvišim vrijednostima u zemljama europodručja, odnosno Europske unije (Slika 2.). Kada je riječ o tržištu rada, iako je nezaposlenost pala na dosad najnižu razinu, stopa aktivnosti stanovništva i dalje je iznimno niska i među najnižima u odnosu na druge zemlje članice europodručja i cijelog EU-a (Slike 3. i 4.). Osim toga, demografski i migracijski trendovi nastavljaju nepovoljno djelovati na tržište rada i potencijal rasta hrvatskoga gospodarstva.

Bankarski sektor vrlo je dobro kapitaliziran i likvidan, no otpornost kreditnih institucija u sljedećem će razdoblju ponajviše ovisiti o daljnjem razvoju strukturnih ranjivosti gospodarstva, koje mogu pojačati učinak neočekivanih šokova na gospodarstvo i financijski sustav. U takvim okolnostima iznimno je važno održavati dobru kapitaliziranost bankovnog sektora, kako bi u slučaju materijalizacije sistemskih rizika kreditne institucije bile sposobne podnijeti eventualne gubitke i nastaviti financirati domaće gospodarstvo.

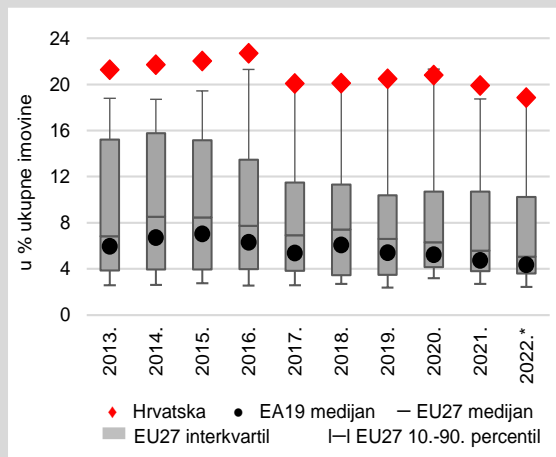
Sve navedeno podupire nastavak primjene zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik u visini od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku za sve kreditne institucije, kako je definirano člankom 3. Odluke o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik ("Narodne novine", br. 144/2020.). Hrvatska narodna banka nastaviti će redovito pratiti kretanje sistemskih rizika strukturne prirode i preispitat će visinu zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik po potrebi, a najmanje jednom u dvije godine.

Slika 1. Omjer duga opće države i BDP-a razmjerno je visok

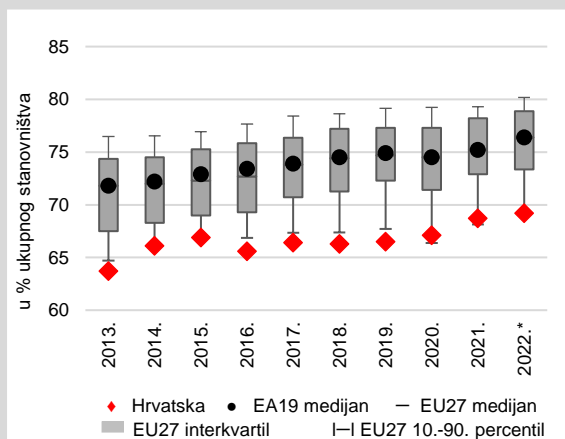
Izvor: Eurostat
* 2. tr. 2022.

Slika 2. Izloženost bankarskog sektora prema državi među najvišima je u odnosu na EU zemlje

Izvor: Eurostat
* 3. tr. 2022.

Slika 3. Stopa aktivnosti stanovništva među najnižima je u odnosu na EU zemlje

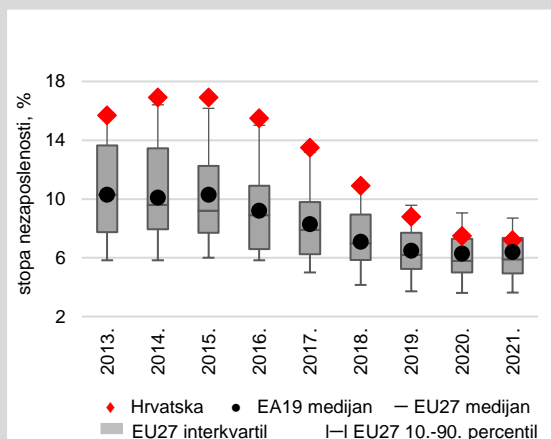

Napomena: Aktivno stanovništvo definirano je kao zbroj zaposlenih i nezaposlenih osoba.

Izvor: Eurostat

* 2. tr. 2022.

Slika 4. Stopa nezaposlenosti, iako znatno smanjena, među višima je u odnosu na EU zemlje

Napomena: Stopa nezaposlenosti prikazana je kao prosjek posljednje tri godine.

Izvor: Eurostat